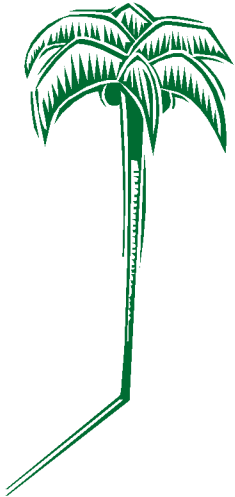

ט"ו
בשבט

הצעה לסדר ט"ו בשבט במשפחה

כמנהג מקובלי צפת, סדר ליל ט"ו בשבט נערך בחוג המשפחה. עורכים בו סעודה חגיגית שבה מברכים על פירות הארץ. קוראים פסוקי מקרא ומספרים אגדות בין הברכות והפירות. מקובל לשתות ארבע כוסיות יין לכן יין אדום המסמלות את חילופי העונות בסבע.

(מדרש קהלת רבה ז, יט)

מה גשתנה ליל ט"ו בשבט זה מכל הלילות?
שבבל הלילות אנו משיחים בכל הנושאים - הלילה הזה אנו משיחים ביופייה של הארץ ובשבה פירותיה. שבבל הלילות אנו מושלים בטבע ובברואיו - הלילה הזה אנו חלק מהטבע, מזכירים את שליחות האדם לעבד את האדמה ולשמור על העולם.
שבבל הלילות אנו אוכלים שאר מאכלים - הלילה הזה כולו פירות.
שבבל הלילות אנו טרודים בעניינינו שלנו - הלילה הזה נתפנה לשמור על הטבע, על החי ועל הצומח.

הפירות שאנו אוכלים בסדר ט"ו בשבט - כנגד שלושה עולמות המתגלמים בבריאה: עולם העשייה, עולם היצירה, עולם הבריאה.
ארבע כוסות יין שאנו שותים בסדר ט"ו בשבט - מסמלים את המעבר מהחורף לקיץ.

בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך !

נמזוג כוס ראשונה - כולה יין לבן.

הנגנו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות שתיית כוס ראשונה של סדר ט"ו בשבט - המסמלת את החורף במלוא עוזו וכוחו. בְּרוּך אֱתָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

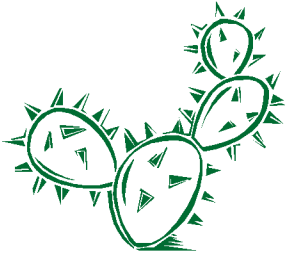
נאכל את פירות המדרגה הראשונה, עולם העשייה, הדורשים הגנה חיצונית מרובה, פירות שתוכם נאכל וקליפתם נדרכת, כמו אגוזים, שקדים ותפוזים.
בְּרוּך אֱתָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הָעֵץ.

אמר רבי שמעון בן לקיש: אומה זו בגפן נמשלה. זמורות שבה - אלו בעלי בתים. אשכולות שבה - אלו תלמידי חכמים. עלים שבה - אלו עמי הארץ. קנוקנות שבה - אלו ריקנים שבישראל.
ובל אחד מחלקי הגפן חשוב בחברו ורק בשכולם שלמים הגפן נותנת את פריה. (עפ"י בבלי, חולין צב ע"א)

נמזוג כוס שנייה - רובה יין לבן ומיעוטה יין אדום.

הנגנו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות שתיית כוס שניה של סדר ט"ו בשבט - המסמלת את ניצני האביב הראשונים בתוך החורף הקר.
בְּרוּך אֱתָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

נאכל פירות עולם היצירה, שאת מעטפתם החיצונית אנו אוכלים וגרעינם סוּסן כחובו את כוח היצירה, כמו תפוחים ותמרים, דיתים ומשששים.
בְּרוּך אֱתָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הָעֵץ.

מעשה באדם שהיה הולך במדבר והיה רעב, עייף וצמא, ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצלו נאה ואמת מים עוברת תחתיו. אכל מפירותיו ושתה ממימיו וישב בצלו. וכשביקש לילך אמר: "אילן, אילן, במה אברכך? אם אומר לך שיהיו פירותיך מתוקין הרי פירותיך מתוקין; שיהא צלך נאה הרי צלך נאה; שתהא אמת מים עוברת תחתך הרי אמת מים עוברת תחתך. אלא יהי רצון שבכל נטיעות שנטעים ממך יהיו כמותך". (בבלי, תענית ה, ע"ב)

נמזוג כוס שלישית - רובה יין אדום ומיעוטה יין לבן.

הנגנו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות שתיית כוס שלישית של סדר ט"ו בשבת - המסמלת את מלחמת האיתנים שבטבע, את ימי החום הגוברים בעת על ימי הקרה. **פְּרוּך אֶתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.**

נאכל מפירות עולם הבריאה הנאכלים במלואם, כמו צימוקים, חרובים ותאנים. **פְּרוּך אֶתָּה אֱדֹנֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ.**

חרוב זה משעת נטיעתו עד שעת גמור פירותיו - שבעים שנה... (בבלי, בכורות ח' ע"א)
חוני המעגל פעם היה מהלך בדרך ראה זקן שנוטע חרוב. אמר לו: עץ זה שאתה נוטע מתי ייתן פירות? אמר לו: עד שבעים שנה. אמר לו: האם אתה בטוח שתחיה שבעים שנה? (שאתה נוטע את העץ ותוכל ליהנות מפירותיו?) השיב לו הזקן: בשנולדתי מצאתי פירות חרוב על עצים שנטעו אבותי. כך אני נוטע שיהיו פירות לבני אחרי. (מעובד מתוך: בבלי, תענית, בג, ע"א)

נמזוג כוס רביעית - כולה יין אדום.

הנגנו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות שתיית כוס רביעית של סדר ט"ו בשבת - המסמלת את האביב בהדרו. **פְּרוּך אֶתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.**

אפשר להוסיף פירות טריים ויבשים ולשלב אותם במדרגות השונות וכמובן לשלב שירי חג.

בברכת חג שמח,

צוות אגף החינוך בתנועה ליהדות מתקדמת

ייעוץ: הרב מאיר אזרי, הרב יהורם מזור
כתיבה ועריכה: הרצה מיכל קונפורטי
עריכה לשונית: מיכל יניב
עיצוב: דוב אברמסון

פעילויות אגף החינוך מתקיימות בסיועם הנדיב של הסוכנות היהודית לארץ ישראל, הפדרציה היהודית של שיקגו, הקהילה היהודית של מסר-ווסט ניו ג'רסי, קרן גולדמן וקרן שפירו. לפניות נוספות: 02-6203490
hinuch@impj.org.il

